

Executie Weteringplantsoen

*Ik heb het niet gezien
Men heeft het mij verteld:
Zij werden tien om tien
voor 't peloton gesteld.*

*Men schoot ze haastig neer.
Het salvo vuur en lood
keerde tot viermaal weer,
toen waren allen dood.*

*En ieder, die de plek
vol schrik en pijn ontweek,
werd (slag in borst en nek)
gedwongen, dat hij keek.*

*en zag hoe man en kind
neerzeeg in bloed en dood;
hij werd op slag hun vrind,
hun broer, hun deelgenoot.*

*Hij vindt mij aan zijn zij,
Een dien nietn rust aleer
hij staat voor 'n an'dre rij
mewt een gericht geweer.*

*Een, die met vaste hand
op het commando wacht
en recht pleegt in dit land
en vuurt en vuurt en lacht...*

*Ik heb het wél gezien,
Ik heb het góéd gehoord:
Zij werden tien om tien
in het plantsoen vermoord.*

*Ik ben niet wraakbelust,
maar vol van bitt're pijn.
Het hart, zo diep ontrust
wil weer genezen zijn.*

*En daarom zal ik staan,
met een gericht geweer.
En rustig leg ik aan
en rustig schiet ik neer.*

Jan H. de Groot
1901-1990

Herdenkingsboekje

De Gevallen Hoornblazer

**Herdenkingsboekje
bij de Gevallen
Hoornblazer**

**Opdat wij deze
gruwelijke daad van
rechteloosheid
nooit zullen vergeten.**

Colofon

Medewerkers bij de
herdenking op 4 mei 2025
-Weteringensemble
(o.l.v. Theo van Lent)
-Felix Rottenberg (spreker)
-Rende Luitjes (Last Post)
-Rob Vlaar ((accordeon)

Buurtcomité 4/5 mei
Weteringbuurt/Amstelveld
Loes Mulders
Adri van der Streek
Ton Schimmelpennink

Website:
Degevallenhoornblazer.nl

Contactadres:
E-mail: Mulders.boot@wxs.nl

Terreur

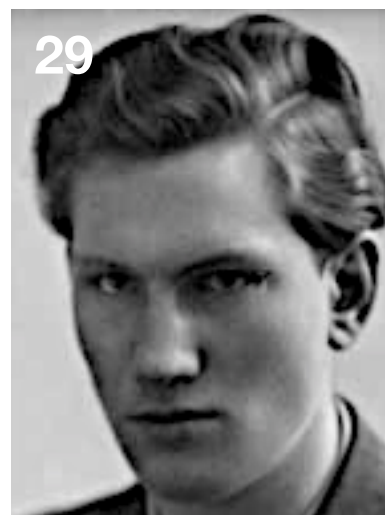
*Niemand sprak, geen kreet,
geen kreunen, zelfs geen
ademtocht, alleen 't bevel tot
opmarcheren
in een vreemde taal, nog
harder dan de schoten,
en wat tuimelende echo's
langs de kade*

*Zwijgend is daarop het volk
uiteengegaan; de doden lagen
op een grote hoop - en ik
ik denk zo menigmaal: zij zijn
niet heengegaan, de
ongenoemden, die toch elk
een naam, een lot, een hoop,
een sprankje toekomst waren.*

*Neen, ze zijn niet heen; in elk
van ons sloeg dóór wat uit hun
lijf die kleine kogel joeg, een
bliksemflits gelijk, aan
wijsheid,
aan gelatenheid, aan levenswil
ook, aan besef van wat dit
broze, lieve leven is, en wát de
vrijheid*

Nico Slob (Albert Helman)
(1903-1996)

Henk Verwoerd (18 jaar)

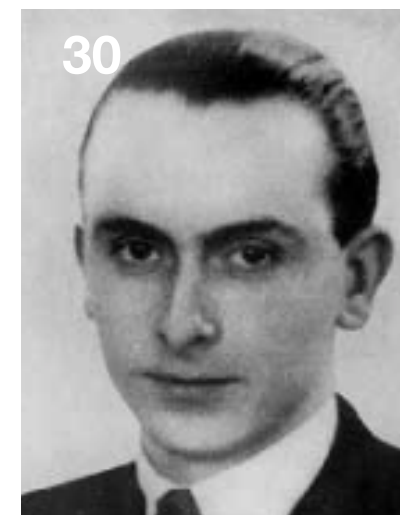
Henk Verwoerd, de zoon van de
hiervoor genoemde Leo
Verwoerd, was leerling op het
Hervormd Lyceum.
Hij had op zijn persoonsbewijs
zijn geboortedatum proberen te
wijzigen, om tewerkstelling in
Duitsland te voorkomen.

Tijdens een straatcontrole werd
dit door een Nederlandse
politieagent ontdekt.

Hij werd overgedragen aan de
Sicherheitspolizei.
Die besloot zijn woonadres te
doorzoeken met fatale gevolgen.

Samen met zijn vader werd hij
opgesloten in het Huis van
bewaring op het Kleine
Gartmanplantsoen. .

Klaas Wever (21 jaar)

Klaas Wever werkte als typograaf
bij een drukkerij in Amsterdam.

In 1943 was hij in Duitsland
tewerk gesteld maar keerde in
1944 terug van verlof.
Hij dook onder en sloot zich aan
bij het verzet.

Toen hij samen met een
verzetsvriend op weg was voor
een overval op een zwarthandelaar
in de Haarlemmermeerstraat, werd
hij door de politie aangehouden
voor een papiercontrole.

Toen hij een wapen bij zich bleek
te hebben, is hij overgedragen aan
de Sicherheitspolizei .
Die sloot hem samen met zijn
vriend op in het Huis van
Bewaring op het Kleine
Gartmanplantsoen

Willem van Velzen was vakbondsbestuurder. Hij verspreidde het illegale vakbondsblad *Paraaf*, dat werd uitgegeven door de politieke partij SDAP, de voorloper van de PvdA.

Begin 1945 werd zijn schoondochter gearresteerd op een adres waar de Sicherheitspolizei een leider van een knokploeg zocht.

Toen hij dat hoorde, wilde hij weten wat er aan de hand was, maar werd toen op hetzelfde adres gearresteerd en overgebracht naar Het huis van bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Leo Verwoerd werkte bij een assurantiebedrijf.

Hij stelde zijn woning op de Stadhouderskade 56 ter beschikking van het verzet, waaronder de *Groep 2000*.

Hij verleende hulp aan onderduikers, hielp Joodse landgenoten aan onderduikadressen en vervalste persoonsbewijzen.

Nadat op enig moment zijn woning op de Stadhouderskade door de Duitsers werd doorzocht, vond men bewijzen van illegaliteit en werd hij samen met zijn zoon Henk gearresteerd en op 12 maart 1945 gefusilleerd.

Maandagochtend 12 maart 1945

Weteringplantsoen

9.15 uur - 9.40 uur

Het is vroeg in de ochtend van maandag 12 maart 1945.

De hongerwinter hangt als een grauwsluier over de stad. Het is bijna lente maar dagelijks sterven er nog mensen op straat van de kou, van de honger. Talloze illegale krantjes en radio Oranje proberen de bevolking moed in te spreken. De boodschap is helder; *Hou vol. Misschien nog een paar weken, maar dan zal de bezetter definitief zijn verslagen.*

Vanuit het huis van bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen vlak bij het Leidseplein, lopen dertig gevangenen de poort uit. Duitse soldaten houden de mannen onder schot. Er staan vrachtwagens klaar voor transport. *Einsteigen!* Weten de mannen dat ze weldra zullen worden doodgeschoten?

Twee dagen eerder heeft de Duitse Sicherheitspolizei huiszoeking gedaan op de Amsterdamse Stadhouderskade 56. Vanaf dit adres is de verzetsgroep *Groep 2000* actief. Er liggen belangrijke code-documenten verborgen die niet gevonden mogen worden. Enkele leden van de verzetsgroep nemen poolshoogte in een poging te voorkomen dat de Duitsers de documenten vinden. Er ontstaat een vuurgevecht, waarbij SS officier, Ernst Wehner, wordt doodgeschoten.

De volgende dag wordt via pamfletten in de buurt bekendgemaakt dat *ten gevolge van den laffen en arglistigen moordaanslag op een lid der bezettingsmacht, een aantal terroristen en saboteurs in het openbaar standrechtelijk zullen worden doodgeschoten.*

Hun lot blijkt gezegeld. Het doodschieten van een Duitse officier door het verzet, dient gewroken. Willy Lages, de commandant van de *Sicherheitspolizei* in Amsterdam, is erbij en kijkt toe.

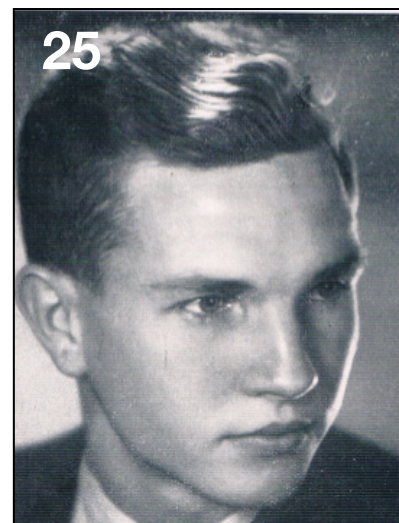
De vrachtwagens trekken op. Ze passeren Paradiso (toen nog een kerk). Ze passeren het Barlaeus, de Spiegelgracht met rechts het Rijksmuseum, de stadsvilla's. Ze naderen het Weteringplantsoen.

Tezelfdertijd drijven Duitse soldaten vanuit de Ferdinand Bol- en Vijzelstraat willekeurige voorbijgangers naar de rand van het Weteringplantsoen. Daar zien ze de vrachtwagens de hoek omkomen. De wagens rijden het plantsoen op. Ze stoppen. De achterkleppen gaan open.

De eerste tien mannen worden naar voren geduwd, richting waterkant, pal tegen een langgerekte vuilnishoop. Tegenover hen vormt zich een vuurpeloton. Een SS-officier meldt dat *'wegens een laffe moordaanslag op een lid der bezettingsmacht dertig terroristen en saboteurs standrechtelijk zullen worden doodgeschoten'*.

Er heerst even een angstaanjagende stilte. Dan een commando. Het klikken van metaal. Dan opnieuw een commando, een kogelregen en vallende mannen.

Hans Sturm (21 jaar)

Hans Sturm studeerde biologie in Utrecht.

Een half jaar voor zijn arrestatie was hij vader geworden van een dochter die Irene Victoria werd genoemd, verwijzend naar vrede en overwinning.

Hij was betrokken bij de distributie van illegale bladen. Daarnaast hielp hij onderduikers met bonkaarten en vervalste papieren.

Tijdens een huiszoeking vond men op zijn kamer bewijzen van illegale activiteiten, waarop hij werd gearresteerd.

Gerard van Tiel (19 jaar)

Gerard van Tiel was leerling monteur in Amsterdam. Om tewerkstelling in Duitsland te ontlopen dook hij onder. In 1944 sloot hij zich aan bij het verzet.

Toen hij samen met een verzetsmakker op weg was voor een overval op een zwarthandelaar in de Haarlemmerstraat, werd hij door de politie aangehouden voor een papiercontrole.

Toen hij een wapen bij zich bleek te hebben, werd hij overgedragen aan de Sicherheitspolizei en opgesloten in het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen

Jan Dirk Semeins (28 jaar)

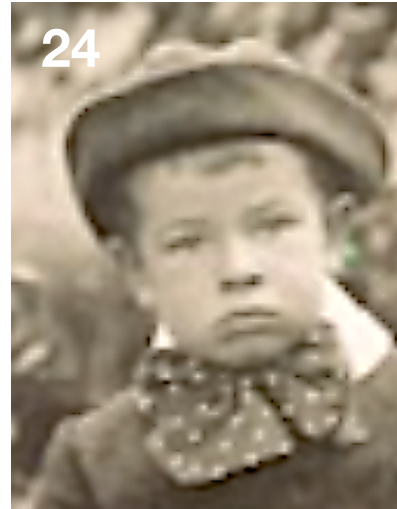

Jan Dirk Semeins was van beroep huisschilder.

Hij behoort tot de groep Beverwijkse verzetstrijders die hulp bood aan onderduikers en verspreiding van de verzetskrant *Vrij Nederland*.

Samen met zijn twee strijdmakkers, werd hij op 26 februari 1945 gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Gerrit Stoof (26 jaar)

Gerrit Stoof stond geregistreerd als visser en vrachtwagenchauffeur. Hij was getrouwd met Niesje Radix. Ze hadden drie kinderen.

Hij werd gearresteerd op verdenking van zwarthandel en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen

Er klinken kreten van afschuw. Handen voor de ogen. Kinderen duiken weg achter hun ouders of omstanders. Maar de soldaten aan de rand van het plantsoen maken schreeuwend en stompnd duidelijk dat er niet weggekeken mag worden.

Slechts enkele minuten later wordt een tweede rij van tien mannen naar voren geduwd. Opnieuw een diepe intense stilte, een commando, het klikken van metaal, een kogelsalvo en vallende mannen. En toen de laatste rij. Een getuige vertelde later: *'Ik heb staan brullen achter mijn moeder, weggekropen achter haar rug, omdat de moffen ons bij elkaar hadden gedreven en wij getuigen moesten zijn van de mensen die hier gefusilleerd werden. Mijn moeder heeft maanden op haar bed gelegen van ellende en is nooit meer de oude geworden'*.

Ook Barlaeusscholier Els Borst, de latere minister van Volksgezondheid, was als 13 jarig meisje getuige van de moordpartij:

'Als je je hoofd wegdraaide kreeg je een tik: Anschauen'. Dagenlang heeft Els er niet over durven praten. *'Wat was zij nou, 13 jaar!!!'*.

Pas later blijkt nog een 31ste slachtoffer te zijn gevallen; dominee Jan Koopmans. Als verzetsman is hij ondergedoken in een woning recht tegenover het Weteringplantsoen. Daar staat hij voor het raam toe te kijken tot een verdwaalde kogel hem dodelijk raakt.

De hele fusillade heeft nauwelijks twintig minuten geduurd. Na het laatste salvo marcheert het vuurpeleton af. Ook de soldaten die de omstanders in bedwang hebben gehouden verdwijnen uit het zicht. Wat achterblijft zijn de dertig vermoorde mannen. Pas de volgende dag worden ze in een vrachtauto geladen en in het duingebied van Overveen in een massagraf gedumpt. Later zijn de dertig mannen herbegraven op diverse begraafplaatsen in het land.

Sindsdien vindt jaarlijks op 4 mei een herdenking plaats op het Eerste Weteringplantsoen bij het monument van de Gevallen Hoornblazer

DE DERTIG GEVALLEN MANNEN

Tekening van Herman Dirker (1906), archief NIOD

tekening van de fusillade aan de Weteringschans
omstanders worden vanaf de Stadhouderskade gedwongen te kijken inclusief kleine kinderen ...

Reinier Pletting (26 jaar)

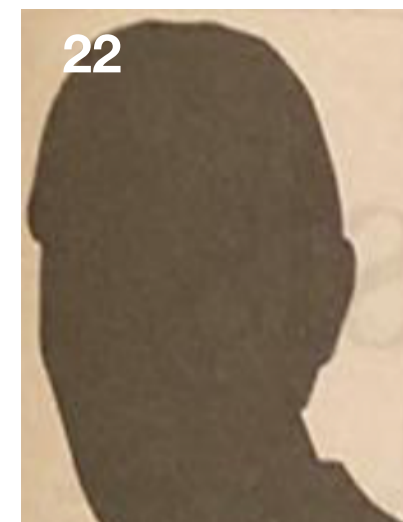
Reinier Pletting was PTT-beambte, en ondergronds commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten

Samen met zijn Beverwijkse vrienden Jan Pleeging en Jan Semeins, bood hij hulp aan onderduikers en de verspreiding van *Vrij Nederland*.

Begin 1945 werd hij na verraad samen met zijn twee vrienden gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op bij het Leidseplein

Tijdens de fusillade was zijn vrouw hoogzwanger. Ze beviel acht dagen later van hun zoon Reinier-Dirk.

Jan van Randen (21 jaar)

Jan (Willem) van Randen was glasblazer van beroep. en schoonzoon van Marinus Pijl

Hij dook onder bij het gezin Pijl om aan de verplichte *Arbeitseinsatz* te ontkomen.

Toen vader Pijl met zijn twee zonen en schoonzoon werd betrappt op onoorbare activiteiten, werd ook hij gearresteerd en op 12 maart 1945 gefusilleerd.

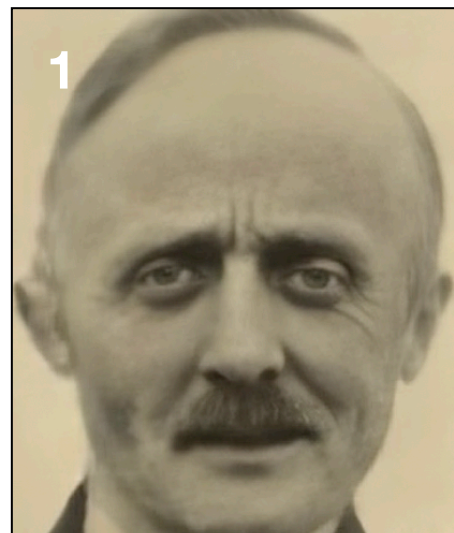
Marinus Pijl jr. (23 jaar)

Jan Pleeging (48 jaar)

Wieger Boonstra (51 jaar)

Pieter Brittijn (42 jaar)

Marinus Pijl jr. was even als zijn jongere broer Jan, leerling torpedomaker bij de Marine.

Om krijgsgevangenschap te ontlopen dook ook hij in 1943 onder bij zijn vader.

Samen met zijn vader, oudere broer en zwager Jan van Randen, werd hij opgepakt en op 12 maart 1945 gefusilleerd.

Jan Pleeging was tuinder.

Hij behoort tot de groep Beverwijkse verzetstrijders die hulp bood aan onderduikers en verspreiding van de verzetskrant *Vrij Nederland*.

In een van zijn bollenschuren aan de Creutzberglaan in Beverwijk, bevond zich een belangrijk ondergronds wapendepot.

Hij werd samen met zijn verzetsvrienden verraden en door de Velsense politiemannen Langenman en Kipp gearresteerd en na zware mishandeling overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Wieger Boonstra was verpleger in het *Provinciaal Ziekenhuis* in Medemblik.

Zijn zoon Aldert zat in het verzet en was o.a. betrokken bij het kraken van het bevolkingsregister in Medemblik. Hij dook onder en werd gezocht door de Duitsers. Hij overleefde de oorlog.

Binnen de familie is nooit duidelijk geworden waarom Wieger Boonstra is opgepakt.

Mogelijk was hij op zijn werk betrokken bij verzetswerk, zoals zijn collega's Pieter Brittijn en Roelof Oost, die tezelfdertijd door de Duitsers zijn opgepakt en alle drie op het Weteringplantsoen zijn gefusilleerd.

Pieter Brittijn was boekhouder van het *Provinciaal Ziekenhuis* in Medemblik.

Hij verspreidde verzetsbladen als *Vrij Nederland*, *Het Parool*, en *Trouw* en regelde financiële steun en bonkaarten voor Joodse onderduikers.

Zijn woning was vaak een vergaderplek voor het verzet.

Later werd hij waarnemend leider van de *Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers* en hoofd van het *Nationaal Steunfonds*.

Na verraad is hij samen met twee andere strijdmakkers opgepakt en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Frits Coelen (38 jaar)

Frits Coelen was winkelbediende in Amsterdam.

Hij nam Joodse onderduikers in huis en verzorgde de verspreiding van bonkaarten

In 1944 werd hij lid van de Amsterdamse knokploeg *Reintje de Vos* en de *Binnenlandse Strijdkrachten*.

In zijn woning bevond zich een wapendepot en werden vergaderingen gehouden.

Begin 1945 vermoedde een buurman zwarthandel in zijn huis.

Hierop werd hij samen met vier andere strijdmakkers door een NSB-politieman gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Ko van Eijk (31 jaar)

Jacob van Eijk was student economie aan de UvA.

Hij was aangesloten bij een knokploeg in Amsterdam en verzorgde o.a. bonkaarten voor onderduikers.

In juli 1944 richtte hij het illegale blad *De wegwijzer* op, dat later fuseerde met het gelijkgestemde blad *Radio Oranje*, orgaan voor *strijdend Nederland*.

In februari 1945 werd hij gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartman plantsoen.

Marinus Pijl (51 jaar)

Marinus Pijl was Fortwachter van *Fort de Kwakel*, waar hij een illegale jeneverstokerij runde en op onoorbare wijze grondstoffen verwierf.

Toen de Duitsers dit ontdekten, werd hij samen met zijn twee zoons opgepakt.

Ook zijn schoonzoon Jan (Willie) van Randen, die bij het gezin Pijl ondergedoken leefde om tewerkstelling in Duitsland te voorkomen, werd opgepakt en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen en op 12 maart 1945, samen met zijn twee zoons en schoonzoon gefusilleerd.

Jan Pijl (22 jaar)

Jan Pijl was de jongste zoon van Marinus Pijl. en voor de oorlog leerling torpedomaker bij de Marine.

Om krijgsgevangenschap te ontlopen dook hij in 1943 onder bij zijn vader.

Samen met zijn vader, oudere broer en zwager Jan van Randen, werd hij opgepakt en op 12 maart 1945 gefusilleerd.

Roelof Oost (37 jaar)

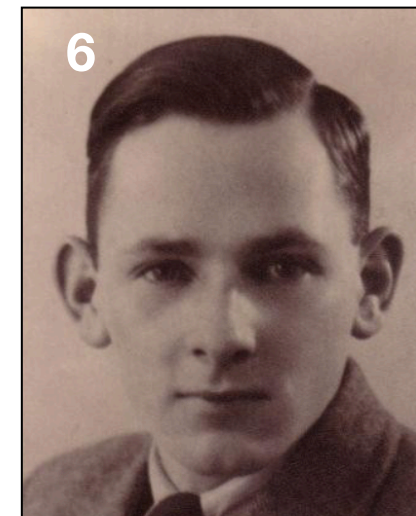
Frans ten Pas (31 jaar)

Gerard Engelen (30 jaar)

Anton Engelen (24 jaar)

Roelof Oost, geboren in Urk, was klerk in het Provinciaal Ziekenhuis in Medemblik.

Hij woonde met zijn gezin in Medemblik en verleende hulp aan onderduikers en verspreidde illegale bladen als *Vrij Nederland*, *Trouw* en *Het Parool*.

In de laatste maanden noteerde hij berichten van de Engelse zenders om ze op papier verder te verspreiden.

Begin 1945 werd hij na verraad in zijn woning gearresteerd en samen met twee strijdmakkers overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartman plantsoen.

Niet veel later zou hij op de dag van zijn verjaardag worden gefusilleerd.

Frans ten Pas was metaalbewerker in Alkmaar.

In augustus 1944 werd hij lid van de knokploeg 4710, later deel van de *Binnenlandse Strijdkrachten*.

Hij maakte in zijn werkplaats valse sleutels en repareerde wapens die hij verborg in zijn woning

Door zich kritisch uit te laten over enkele vooraanstaande NSB'ers, werd hij door een getuige van dat gesprek verraden en door een groep Nederlandse Landwachters, in zijn huis gearresteerd.

Gerard van Engelen is geboren in Amsterdam en was van beroep tramconducteur.

Hij was getrouwd en had een pasgeboren zoon die Henk heette.

Hij was betrokken bij de activiteiten van de familie Pijl in de buurt van Uithoorn (zie elders) en is samen met zijn jongere broer Anton gearresteerd en op 12 maart 1945 gefusilleerd

Anton Engelen is geboren in Amsterdam en was van beroep automonteur

Hij was samen met zijn oudere broer Gerard, betrokken bij de activiteiten van de familie Pijl (zie elders) en samen met zijn jongere broer Anton gearresteerd en op 12 maart 1945 gefusilleerd

Johan Eskens (20 jaar)

Johan Eskens was kantoorbediende in Amsterdam.

In zijn vrije tijd was hij lid van de *jeugdbond voor onthouding* en schreef gedichten.

In 1943 weigerde hij te voldoen aan de oproep voor verplichte tewerkstelling in Duitsland en dook onder in de buurt van Purmerend. Daar verspreidde hij het illegale blad *de Waarheid* en bezorgde bonkaarten bij onderduikers.

Tevens was hij betrokken bij het demonteren van explosieven onder bruggen, duikers en sluizen.

Willem van de Fliert (33 jaar)

Willem van de Fliert, was landbouwer in Renswoude

Hij verleende onderdak aan onderduikers en knokploegleden.

Na verraad is hij in maart 1945 samen met twee strijdmakkers gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Hij liet een zwangere vrouw en vier kinderen achter.

Piet Merlijn (24 jaar)

Piet Merlijn was machine bankwerker en maakte met zijn jongere broer Bertus, deel uit van de knokploeg Nijmegen, o.l.v. de bekende verzetslijder Theo Dobbe.

Zo overviel hij o.a. een politiebureau in Heerlen, waar uniformen en pistolen buit werden gemaakt.

In Den Bosch schoot hij politiemann Peter van Bussel dood, die bekend stond als schrik van Den Bosch door zijn jacht op onderduikers.

Begin 1945 werd Piet Merlijn in Hoorn, vermomd als politieagent, door Landwachters betrapt.

Robert Murraij (26 jaar)

Robert Murraij is geboren in Laren. Hij was kantoorbediende bij een expeditiebedrijf.

Over de reden van zijn arrestatie is weinig meer bekend dan dat hij (samen met de familie Pijl, zie elders) is opgepakt wegens betrokkenheid bij een illegale jeneverstokerij.

Om die reden is hij in 1948 van de erebegraafplaats in Bloemendaal overgebracht naar het Nationaal Ereveld in Loenen.

Hendrik Hekking (19 jaar)

Hendrik Hekking is geboren in Krimpen aan de Lek en van beroep kantoorbediende

Sinds 1943 was hij lid van de Landelijke organisatie voor hulp aan onderduikers.

Per fiets bracht hij verzetskrantjes en brieven rond.

Door verraad is hij samen met twee verzetsvrienden in Renswoude opgepakt en via Doorn en Utrecht overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Sander de Kleuver (21 jaar)

Sander de Kleuver is geboren in Veenendaal en van beroep zowel magazijnbediende als landarbeider.

Om tewerkstelling in Duitsland te ontlopen, dook hij onder bij een verzetsvriend.

In 1944 sloot hij zich aan bij het verzet als lid van de knokploeg *Veenendaal/Renswoude*.

Door verraad werd hij samen met twee verzetsmakers gearresteerd en overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Jacobus Goris (44 jaar)

Jacobus Goris was magazijnmeester bij machinefabriek Duyvis & Co in Koog aan de Zaan.

Daar was hij Vakbonds- en vertrouwensman. Reeds vanaf 1942 verspreidde hij grote aantallen verzetskranten. Ook verzorgde hij de distributie van levensmiddelen voor onderduikers.

Begin 1945 werd hij tijdens het rondbrengen van een verzetskrant opgepakt door een patrouille van Landwachters. Dit was een paramilitaire organisatie van Duitsgezinde Nederlanders.

In de gevangenis van Alkmaar werd hij zwaar gemarteld en uiteindelijk overgebracht naar het Huis van Bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen

Jan de Haan (44 jaar)

Jan de Haan was brandwacht bij de Nederlandse Spoorwegen.

Hij was getrouwd en had 4 kinderen.

Tijdens de oorlog nam zijn oudste zoon van iemand een geweer met patronen in bewaring. Hij hoopte die te kunnen verkopen.

Na verraad vond in maart 1945 in zijn woning een inval plaats door agenten van de Sicherheitspolizei.

Daar vond men het geweer onder een bed verstopt.

Vader Jan werd hier verantwoordelijk voor gesteld en overgebracht naar het Huis van bewaring op het Kleine Gartmanplantsoen.

Iemand legt de Nederlandse vlag op de plek waar kort daarvoor de fusillade heeft plaatsgevonden.

Foto: Cas Oorthuys